БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган

№ 35 (5964)
ФЕВРАЛИИН 17
пятница
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын арадуудай хоорондын союз болон хани барисаан батажаха ба хэтэдээ мандахань болтогой!

(„ПРАВДА").

СОВЕТСКО-КИТАЙСКА КОММЮНИКЕ

Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо Договор ба Хэлсээнүүдые баталалга тухай

Нэгэн талаһаа СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр А. Я. Вышинский, нүгөө талаһаан Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын Түрүүлэгшэ г-н Мао Цзе-Дун ба Гүрэнэй Захиргаанай Соведэй Премьер, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Чжоу Энь-лай гэгшэдэй хоорондо Москвада һүүлэй үедэ хэлсээнүүд хэгдэжэ, Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондохи харилсаануудай политическэ ба экономическа шухала асуудалнууд хаража үзэгдэһэн байна.

Үнэн сэдьхэлэй ба хани барисаанай ёһоор харилсан ойлголсожо үнгэрһэн хэлсээнүүд хадаа хоорондыңгоо хани барисаае ба харилсаае бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ гэһэн хоёр талын эрмэлзэлгые, тэрэшэлэн арадуудай бүгэдэниитын эб найрамдал ба аюулгүй байдал хангаха зорилгоор харилсаатай байха гэһэн хүсэлэнгые гэршэлэн харуулаа.

Тус хэлсээнүүд хадаа: 1. Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондын хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договор; 2. Хитадай Чанчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Хэлсээе, (энэнэй ёһоор хадаа Японитой эбэй договор баталһанай һүүлээр Хитадай Чанчуньска түмэр зам Хитадай Арадай Республикын бүрин мэдэлдэ дамжуулан үгтэхэ, тэрэшэлэн советскэ сэрэгүүд Порт-Артурһаа гаргагдаха) ба 3. СССР-һээ абаһан промышленна ба түмэр замай тухеэрэлгэнүүдэй түлөө түлэхын тулада Хитадай Арадай Республикын Правительствода Советскэ Союзай Правительствын зүгһөө удаан болзорой экономическа кредит үгэхэ тухай хэлсээе Кремльдэ февралиин 14-нэй үдэр баталалгаар дүүрэһэн байна.

Дээрэ дурсагдаһан Договор ба Хэлсээнүүдтэ СССР-эй зүгһөө А. Я. Вышинский, Хитадай Арадай Республикын зүгһөө г-н Чжоу Энь-лай гар табибад. Хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договорто, мүн Хитадай Чанчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Хэлсээнүүдтэ гар табигдаһантай дашарамдуулан, г-н Чжоу Энь-лай ба А. Я. Вышинский нотонуудые абалсаба. 1945 оной августын 14-дэ Хитадай ба Советскэ Союзай хоорондо баталагдаһан Договор ба Хэлсээнүүд хүсэ гээгээ гэжэ, тэрэшэлэн 1945 ондо хэгдэһэн референдумэй ба Хитадай Арадай Республикатай дипломатическа харилсаануудые тогтооһоной үндэһөөр, Монгол Арадай Республикын бэеэ даанхай байдал бүрин хангагданхай гэжэ хоёр Правительство тэмдэглэнэ гэжэ эдэ нотонууд доторнь хэлэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта г-н Чжоу Энь-лай ба А. Я. Вышинский хадаа Маньчжуридахи японско үмсэтэдһөө советскэ ажахын организацинуудай эзэлэн абаһан зөөрие ямаршье түлөөһэгүйгөөр Хитадай Арадай Республикын Правительствода дамжуулан үгэхэ гэһэн Советскэ Правительствын шиидхэбэри тухай, тэрэшэлэн Пекиндэхи сэрэгэй городогто харьяатай байһан бүхы байрануудые түлөөһэгүйгөөр Хитадай Арадай Республикын Правительствода дамжуулан үгэхэ гэһэн Советскэ Правительствын шиидхэбэри тухайда нотонуудые абалсаба.

Дээрэ дурсагдаһан Договорой ба Хэлсээнүүдэй бүхы текстнүүдынь доро үгтэбэ.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондын хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай

ДОГОВОР

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум ба Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство хадаа,

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо хани барисаае ба харилсаае бэхижүүлһэнэй аргаар японско империализмын һэргэлгэдэнь ба Япониин гү, али агрессиин ябуулгануудые хэхэсэ Японитой нэгэдэһэн ондоо ямар нэгэн гүрэнэй зүгһөө агрессиин дабталгада хамтаараа һаад түбэг хэхээр бүримүһэн шиидэнги байһан туладаа,

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин зорилгонуудтай ба принципүүдтэй зохилдуулан Дальна Востогто ба бүхы дэлхэй дээрэ үни удаан саг соо эб найрамдал ба бүгэдэниитын аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ хүсэлэнгээр дүүрэн байһан туладаа,

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо эрхим һайн хүршын ба хани барисаанай харилсаае бэхижүүлгэ болбол Советскэ Союзай ба Хитадай арадуудай үндэһэн интересүүдтэ таараха гэжэ гүнзэгы этигэлтэй байһан туладаа,

энэ зорилгоор энэ Договор баталха гэжэ шиидхэһэн ба өөһэдынгөө Түлөөлэгшэд болгон томилһон байна гэбэл:

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум—Андрей Януарьевич Вышинскиие, ССР Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрые,

Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство—Чжоу Энь-лайе, Хитадай Гүрэнэй Захиргаанай Соведэй Премьер ба Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрые.

Түлөөлэгдэһэн хоёр бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэд болбол өөһэдынгөө эрхэ түлөөлэлгэнүүдые андалдажа үзэлсөөд, зохихо формотой ба бүримүһэн зүб гэжэ тоолоод, доро дурсагдаһан зүйлнүүд тухай зүблэрбэ:

СТАТЬЯ 1.

Договор баталагша хоёр Тала хадаа Япониин гү, али агрессиин ябуулгануудые хэхэеэ Японитой сэхээр гү, али тойрожо нэгэдэһэн бэшэ ямаршье гүрэнэй зүгһөө агрессие дабтаха ба эб найрамдалые эбдэхэ ябадалые гаргахагүйн зорилгоор өөһэдынгөө мэдэлдэ байһан шухала бүхы хэмжээнүүдые тэдэнэр хамтадаа уридшалан абаха байна гэжэ уялгалсана. Договор баталагша Талануудай нэгэниинь Япониин гү, али тэрээнтэй союзна гүрэнүүдэй зүгһөө добтолгодо дайрагдаа һаань, тиигэжэ, дайнай байдалда ороод байгаа һаань, Договор баталагша нүгөө Тала хадаа өөрынгөө мэдэлдэ байһан бүхы хүсэг хэрэгсэлнүүдээр сэрэгэй ба бусад туһаламжа тэрэ дары үзүүлхэ байна.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал ба аюулгүй байдалые хангаха зорилготой уласхоорондын бүхы ябуулгануудта үнэн зүрхэнэй харилсаанай ёһоор хабаадахаар бэлэн байһан тухайгаа Договор баталагша Таланууд тэрэшэлэн мэдүүлнэ, тиин эдэ зорилгонуудые тон түргэнөөр бэелүүлхын тулада өөһэдынгөө хүсэнүүдые бүримүһэн үгэжэ байха байна.

СТАТЬЯ 2.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ союзна байһан бусад державануудтай хамта Японитой Эбэй Договорые эгээл болохо богони болзор соо баталхые харилсан зүблэрһэнэй гуримаар түйлалсаха гэжэ Договор баталагша хоёр Таланууд уялгалсана.

СТАТЬЯ 3.

Договор баталагша хоёр Таланууд хадаа нүгөө Таладаа эсэргүүгээр зорюулагдаһан ямар нэгэн союз баталхагүй байна, тэрэшэлэн нүгөө Таладаа эсэргүүгээр зорюулагдаһан ямар нэгэн коалицинуудта, мүн баһа ябуулгануудта гү, али хэмжээ-ябуулгануудта хабаадахагүй байна.

СТАТЬЯ 4.

Договор баталагша хоёр Тала болбол эб найрамдалые ба бүгэдэниитын аюулгүй байдалые бэхижүүлгын интересүүдые хүтэлбэри болгон, Советскэ Союзай ба Хитадай ниитэ интересүүдтэ хабаатай уласхоорондын шухала, бүхы асуудалнуудые бэе бэетэйгээ зүбшэжэ байха байна.

СТАТЬЯ 5.

Договор баталагша хоёр Тала болбол хани барисаанай ба харилсаанай ёһоор, мүн адли тэгшэ эрхын, бэе бэеынгээ интересүүдэй, тэрэшэлэн гүрэнэй суверенитедые ба территориальна бүтэн байлгые харилсан хүндэлхэ ба нүгөөдэ Талынгаа дотоодын хэрэгүүдтэ оролсохогүй принципүүдтэй зохилдуулан—Советскэ Союзай ба Хитадай хоорондо экономическа болон культурна холбоо барисаае хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ, бэе бэедээ али болохо экономическа туһаламжа үзүүлэлсэхэ ба шухала хэрэгтэй экономическа хани харилсаа бэелүүлхэ гэжэ уялгалсана.

СТАТЬЯ 6.

Энэ Договор хадаа тэрэниие ратификацилһан үдэрһөө эхилээд тэрэ дары хүсэндөө ороно; ратификационно грамотануудые андалдалга Пекиндэ болохо байна.

Энэ Договор хадаа 30 жэлэй турша соо хүсэндөө байха, тиихэдээ, хэрбээ болзорой үнгэрхэһөө жэл урид Договор баталагша Талануудай нэгэниинь Договорые денонсировалха хүсэлэн тухайгаа мэдүүлээгүй һаань, тэрэ хадаа 5 жэлэй турша соо хүсэндөө үлэһөөр байха ба энэ гуримтай зохилдуулан саашадаа һунаагдаха байна.

Москва городто, 1950 оной февралиин 14-дэ хошоод экземпляраар, тус бүриньород ба хитад хэлэн дээрэ бэшэгдэбэ, тиихэдээ хоёр текстнүүд хоюулаа адли хүсэтэй байна.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлгөөр А. ВЫШИНСКИЙ

Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын түлөөлгөөр ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ

Хитадай Чаньчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондын

ХЭЛСЭЭН

1945 оной һүүлээр Дальна Востогтохи оршон байдалда үндэһэн хубилалтанууд болоо гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум ба Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство тоолоно гэбэл: империалистическэ Япони диилдэһэн байна; реакционно гоминдановска правительство унагаагдаа; Хитад хадаа арадай-демократическа республика болоо, Хитадта шэнэ, Арадай Правительство байгуулагдаа, тэрэнь бүхы Хитадые нэгэдүүлэн Советскэ Союзтай хани барисаанай ба харилсаанай политика бэелүүлэә, мүн Хитадай гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые ба территориальна бүрин бүтэн байлгые, хитад арадай национальна нэрэ алдарые ба хүндые хамгаалха шадабаряа гэршэлэн харуулаа.

Энэ шэнэ оршон байдал хадаа КЧЖД тухай, Порт-Артур тухай ба Дальний тухай асуудалые шэнээр хараха арга боломжо олгоно гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум ба Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство тоолоно.

Энэ шэнэ оршон байдалтай зохилдуулан Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиум ба Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство болбол КЧЖД тухай, Порт-Артур тухай ба Дальний тухай энэ Хэлсээ баталха гэжэ шиидэбэ.

СТАТЬЯ 1.

Советскэ Правительство болбол КЧЖД-е хамтаараа хүтэлхэ тушаа өөрынгөө бүхы эрхэнүүдые, харгыда хамаатай бүхы зөөри зэмсэгүүдтэйнь хамта, Хитадай Арадай Республикын Правительствода түлөөһэгүйгөөр дамжуулан үгэнэ гэжэ Договор баталагша хоёр Таланууд зүблэрбэ. Дамжуулан үгэлгэ хадаа Японитой Эбэй Договор баталһанай һүүлээр тэрэ дары хэгдэхэ, зүгөөр, 1952 оной эсэсһээ хойно бэшээр хэгдэхэ байна.

Дамжуулан үгэлгэ хэгдэтэр Хитадай Чанчуньска түмэр замай советскэ—хитадай хамтын захиргаанай мүнөө үедэ байгаа байдал хубилалтагүйгөөр үлэхэ байна, зүгөөр, Советскэ ба Хитадай Талануудай түлөөлэгшэдөөр тушаалнуудые дааха гурим болбол энэ Хэлсээнэй хүсэндөө ороһоной һүүлээр хубилха ба тодорхой болзорто тушаалнуудые даажа байхын ээлжээн тогтоогдоно (харгые Эрхилэгшэ, Правлениин Түрүүлэгшэ ба бусад).

Дамжуулан үгэлгые хэхын тодорхой арганууд тухай хэлэхэ болоо һаа, тэдэнь хадаа Договор баталагша хоёр Талануудай Правительствонуудаар зүблэрэгдэхэ ба тодорхойлоглохо байна.

СТАТЬЯ 2.

Хамтаараа ашаглагдажа байгаа Порт-Артурай уһан-сэрэгэй базаһаа советскэ сэрэгүүд гаргагдаха ба энэ районой барилганууд Японитой Эбэй Договор баталһанай һүүлээр тэрэ дары, зүгөөр, 1952 оной эсэсһээ хойно бэшээр, Хитадай Арадай Республикын Правительствода дамжуулан үгтэхэ, барилгануудые һэргээн бодхоохо ба бариха талаар 1945 онһоо хойшо Советскэ Союзай гаргашалһан гаргашануудые Советскэ Союзда Хитадай Арадай Республикын Правительство түлэхэ гэжэ Договор баталагша хоёр Таланууд зүблэрбэ.

Советскэ сэрэгүүдые гаргатар ба дурсагдаһан барилгануудые Советскэ Союзай ба Хитадай Правительствонуудай дамжуулалсатар үнгэрхэ үе соо Хитадай-Советскэ Нэгэдэмэл сэрэгэй комиссие эмхидхэхын тулада адлихан тооной сэрэгэй түлөөлэгшэд томилогдохо байна, тэрэ комиссида хоёр Таланууд ээлжээгээр түрүүлэгшээр байха ба тэрэ комисси хадаа Порт-Артурай райондохи сэрэгэй хэрэгүүдые эрхилхэ байна; энээн тушаа тодорхой хэмжээ-ябуулганууд хадаа энэ Хэлсээнэй хүсэндөө ороһоной һүүлээр гурбан һарын турша дотор Хитадай-Советскэ Нэгэдэмэл сэрэгэй комиссаар тодорхойлогдохо ба хоёр Талын Правительствонуудай эдэ хэмжээ-ябуулганууды баталһанай һүүлээр бэелүүлэгдэхэ байна.

Дурсагдагша райондохи гражданска захиргаан Хитадай Арадай Республикын Правительствын сэхэ мэдэлдэ байха ёһотой. Советскэ сэрэгүүдые гаргатарынь Порт-Артурай райондо советскэ сэрэгүүдэй байралалга хадаа мүнөө байһан хилэнүүдэй ёһоор хубилалтагүй үлэхэ байна.

Хэрбээ Договор баталагша али нэгэн Тала Япониин гү, али Японитой нэгэдэһэн ямар нэгэн гүрэнэй зүгһөө агрессида дайрагдаа һаань, тиин энээнэй эсэстэ сэрэгэй ябуулганудта хабаадуулагдаад байгаа һаань, Хитад ба Советскэ Союз болбол агрессортэ эсэргүү сэрэгэй хамтын ябуулгануудые хэхын зорилгоор Хитадай Арадай Республикын Правительствын дурадхалаар ба Советскэ Правительствын зүбшөөлтэйгөөр Порт-Артурай уһан-сэрэгэй базые хамтаараа ашаглажа болохо байна.

СТАТЬЯ 3.

Порт Дальний тухай асуудал болбол Японитой Эбэй Договор баталһанай һүүлээр харагдаха ёһотой болоно гэжэ Договор баталагша хоёр Таланууд зүблэрбэ.

Дальнийдахи захиргаан тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэ хадаа Хитадай Арадай Республикын Правительствода бүримүһэн хамаатай.

Мүнөө үедэ Советскэ Талын сагзуурын мэдэлдэ гү, али арендада байһан Дальнийдахи зөөри хогшол хадаа Хитадай Арадай Республикын Правительстваар тушаан абтаха ёһотой. Дурсагдаһан зөөри хогшолые тушаан абаха тушаа хүдэлмэриие бэелүүлхын тулада Советскэ Союзай ба Хитадай Правительствонууд болбол Нэгэдэмэл комиссие эмхидхэхын тулада тала бүриһөө гурба-гурбан түлөөлэгшэдые томилно, тэрэ комисси хадаа зөөри хогшолые дамжуулан үгэлсэхэ тодорхой аргануудые энэ Хэлсээнэй хүсэндөө ороһоной һүүлээр гурбан һарын турша соо тодорхойлон тогтоохо ба хоёр Талын Правительствонуудаар Нэгэдэмэл комиссиин дурадхалнуудые баталһанай һүүлээр тэдэнэй бэелүүлгые 1950 оной турша соо дүүргэхэ байна.

СТАТЬЯ 4.

Энэ Хэлсээн болбол ратификацилагдаһан үдэрһөө эхилээд хүсэндөө орохо байна. Ратификационно грамотануудые андалдалга Пекиндэ болохо.

Москвада 1950 оной февралиин 14-дэ, хошоод экземпляраар, тус бүриинород ба хитад хэлэн дээрэ бэшэгдээ, тиихэдээ хоёр текстнүүд хоюулаа адли хүсэтэй байна.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлгөөр А. ВЫШИНСКИЙ.

Хитадай Арадай Республикын Арадай Правительствын түлөөлгөөр ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ

Хитадай Арадай Республикада кредит үгэхэ тухай Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительствын ба Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын хоорондын

ХЭЛСЭЭН

Хитадта түхеэрэлгэнүүдые ба бусад материалнуудые үгэхөөр Советскэ Союзай зүбшөөлөө үгэжэ, тэдэниие түлэхын тулада Хитадта кредит үгэхэ тухай Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствын гуйлтые хангаха гэжэ Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Правительствын зүбшөөрһэнтэй дашарамдуулан хоёр Правительствонууд доро дурсагдагша зүйлнүүд тухай зүблэрбэ:

СТАТЬЯ 1.

ССР Союзай Правительство болбол нэгэ унци сула алтые 35 ам. доллартой адлидхажа 300 млн. ам. долларой хэмжээтэй кредидые долларoop бодожо Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительствода үгэнэ.

Хитадай территори дээрэ үни удаан сагта сэрэгэй ябуулганудай болоһон дээрэһээ Хитадай айхабтар ехээр үгырһэниие хараадаа абаад, Советскэ Правительство болбол жэлэй нэгэ процент абаха гэжэ хүнгэлэлтэ олгоһон условитой кредит үгэхэ гэжэ зүбшөөрбэ.

СТАТЬЯ 2.

Хитадай арадай ажахые һэргээн бодхоохын ба хүгжөөхын тулада, СССР-һээ абтаха түхеэрэлгэнүүдые ба материалнуудые, тэрэ тоодо электростанцинуудай, металлургическа ба машина бүтээлгын заводуудай түхеэрэлгэнүүдые, нүүрһэ ба рудануудые малтахын тулада шахтануудай түхеэрэлгэнүүдые, түмэр замай болон транспортна бусад түхеэрэлгэнүүдые, рельснүүдые болон бусад материалнуудые түлэхын тулада 1-дэхи статьяда заагдаһан кредит хадаа, 1950 оной январиин 1-һээ эхилээд, табанжэлэй турша соо жэл бүхэнэй туршада 1/5 адлихан хубяарынь үгтэхэ байна.

Түхеэрэлгэнүүдэй ба материалнуудай нэрэ, тоо, сэн ба үгтэхэ болзорнууд хадаа Талануудай тусгаар Хэлсээгээр тогтоогдохо байна, тиихэдээ сэнгүүдынь дэлхэйн дэлгүүрнүүдэй сэнгэй үндэһөөр тодорхойлогдохо байна.

Нэгэ жэлэй үеын турша соо ашаглагдаагүй үлэһэн мүнгэн хадаа удаадахи жэлнүүдэй туршада ашаглагдажа болохо байна.

СТАТЬЯ 3.

Хитадай Арадай Республикын Арадай Центральна Правительство болбол 1-дэхи статьяда заагдаһан кредидые, мүн тэрэшэлэн тэрээнэй процентнүүдые түүхэй эдээр, сайгаар, алтаар, ам. долларoop түлэхэ байна. Түүхэй эдэй ба сайн сэн, хэмжээ ба түлэгдэхэ болзорнууд хадаа тусгаар Хэлсээгээр тогтоогдохо байна, тиихэдэ сэнгүүдынь дэлхэйн дэлгүүрнүүдэй сэнгэй үндэһөөр тодорхойлогдохо байна.

Кредит болбол 10 жэлэй турша соо жэл бүхэнэй декабриин 31-һээ хойно бэшэ абаһан кредидэй жэл бүриин 1/10 адлихан хубяар түлэгдэхэ байна. Ээлжээтэ түрүүшын түлбэри хадаа 1954 оной декабриин 31-һээ хожом бэшэ, тиихэдэ һүүлшынхинь — 1963 оной декабриин 31-дэ түлэгдэхэ байна.

Кредидэй зохихо хубиие ашаглаһан үдэрһөө эхилээд тоологдодог кредидэй процентнүүдые түлэлгэ хадаа хахад-хахад жэлээр хэгдэхэ.

СТАТЬЯ 4.

Энэ Хэлсээгээр хараалагдаһан кредидээр тоосоо хэхын зорилгоор СССР-эй Гүрэнэй Банк ба Хитадай Арадай Республикын Арадай Банк хадаа тусгаар счёдуудые нээхэ ба энэ Хэлсээнэй ёһоор тоосоо хэхэ ба счёдуудые эрхилхэ гурим хамтадаа тогтоохо байна.

СТАТЬЯ 5.

Энэ Хэлсээн хадаа гар табигдаһан үдэрһөө хойшо хүсэндөө орохо ба ратификацилагдаха ёһотой байна. Ратификационно грамотануудые андалдалга Пекиндэ болохо.

Москвада 1950 оной февралиин 14-дэ, хошоод экземпляраар, тус бүриинород ба хитад хэлэн дээрэ бэшэгдээ, тиихэдэ хоёр текстнүүд хоюулаа адли хүсэтэй байна.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Верховно Соведэй Президиумэй түлөөлгөөр А. ВЫШИНСКИЙ.

Хитадай Арадай Республикын Арадай Правительствын түлөөлгөөр ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ.

(*Договор ба Хэлсээнүүдые баталалган дээрэ А. Вышинскиин ба Чжоу Энь-лайн хэлэһэн үгэнүүд 2-дохи нюурта*)

(Договор ба Хэлсээнүүдые баталалган дээрэ А. Вышинскиин ба Чжоу Энь-лайн хэлэһэн үгэнүүд 2-дохи нюурта)

А. Я. Вышинскиин хэлэһэн үгэ

Арадай Центральна Правительствын Господин Түрүүлэгшэ, Гүрэнэй Захиргаанай Соведэй Господин Премьер, Господинууд!

Советско-Хитадай харилсаануудай түүхэдэ гайхамшагта шэнэ хуудаһан мүнөөдэр бэшэгдээ. Түүхэтэ ехэ удхашанартай документнүүдтэ — хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договорто, Хитадай Чанчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Хэлсээндэ, удаан болзорой экономическа кредит тухай Хэлсээндэ мүнөөдэр гар табигдаба. Эдээн тухай мэдээсэл хадаа бүхы советскэ арадһаа гадна, мүн эб найрамдалай, демократиин ба прогрессэй бүхы хани нүхэдэй гүн ехэ урма баяраай мэдэрэлтэйгээр угтагдаха байна.

Тэгшэ эрхын принципүүдые, гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые ба национальна суверенитедые хүндэлэлгэ дээрэ үндэһэлһэн хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договор, мүн дурсагдаһан Хэлсээнүүд Советскэ Союзай арадуудай ба хитад арадай хоорондын түүхэтэ холбоо барисаануудые баталхаха байна. Феодальна ба империалистическэ дарлалтада эсэргүүсэн, вождь Мао Цзе-дунайнгаа хүтэлбэри доро тэмсэжэ байгаа хитад арадай героическа сүлөөлэлтын тэмсэл тушаа, хитад арад тушаа советскэ арад хэзээ бүхэндэ хани барисаанай ба хүндэлэлгын гүн ехэ мэдэрэлтэйгээр хандадаг байгаа. «Үнэн ба зүб хэрэг сүм Хитадай революциин талада байна» гэжэ советскэ арадай вождь И. В. Сталинай 1925 ондо хэлэһые үндэһэ болгон, советскэ арад халаа түс тэмсэлыень ходоодо һайшаадаг байгаа.

— Тиимэл ушарһаа,—гэжэ нүхэр И. В. Сталин тиихэдэ хэлэһэн юм, — хитад арадые империалистнуудай дарлалтаһаа сүлөөлхын түлөө, Хитадые нэгэ гүрэн болгон нэгэдхэхын түлөө тэмсэлдэнь Хитадай революциие һайшаадаг байгаабди, һайшааха байнабди».

Хитад арадай сүлөөрэлгын хэрэгые советскэ арад ходоодо һайшаадаг байгаа. Советскэ Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондын хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай Договорто мүнөөдэр гар табилга хадаа манай арадуудай аша туһада, арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдал бэхижүүлхын тулада хэтэдээ хани барисаатай, хани харилсаатай байха гэһэн манай хоёр арадай эрмэлзэлгые харуулна.

Хитадай Чанчуньска түмэр зам, Порт-Артур ба Дальний тухай Хэлсээн ехэ ба шухала удхашанартай. 1945 онһоо хойшо Дальна Востогтохи оршон байдалда үндэһэн хубилалтанууд болоо, эдэ хадаа КЧЖД, Порт-Артур ба Дальний тухай асуудалда шэнэ ёһоор хандаха арга боломжо олгоно гэжэ түс Хэлсээн дотор заагдана. Энэ Хэлсээнэй статья бүхэниинь хитад арадай национальна бэеэ даанхай байдал ба национальна эрхэнүүд болон интересүүдые Советскэ Союзай зүгһөө ехээр хүндэлдэг тухай, советскэ гадаадын политикын принципүүдэй һүр хүсэн тухай гэршэлнэ.

Советскэ Союзай ба Хитадай хоорондын экономическа, культурна холбоо барисаануудые хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ, бэе бэедээ экономическа туһаламжа үзүүлхэ гэһэн манай арадуудай зорилго хадаа Хитадай Арадай Республикада Советскэ Союзай зүгһөө удаан болзорой экономическа кредит үгэхэ тухай Хэлсээнэй үндэһэн болоһон байха юм.

Мүнөөдэр Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын хоорондо батадагдаһан Договор ба Хэлсээнүүдтэ гар табилга хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал, демократиие бэхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ туһа дүхэм болохо байна.

Манай союз ба хани барисаае батадхагша эдэ түүхэтэ актнуудта гар табилгатай дашарамдуулан, Господин Түрүүлэгшэ ба Господин Премьер Таанадые амаршалхыемни зүбшөөрыт.

Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай ба Хитадай Арадай Республикын арадуудай хоорондын союз ба хани барисаан улам батажажа, хэтэдээ мандахань болтогой!

Господин Чжоу Энь-лайн хэлэһэн үгэ

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Господин Түрүүлэгшэ, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Господин Министр, Господинууд!

Хитадай Арадай Республикын ба Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай хоорондо хани барисаан, союз ба харилсан туһалалсалга тухай шэнэ Договорто, КЧЖД, Порт-Артур ба Дальний тухай Хэлсээндэ, Хитадта кредит үгэхэ тухай Хэлсээндэ мүнөөдэр гар табигдаа, тэрэшэлэн нотонуудые абалсабабди. Дурсагдаһан Договор ба Хэлсээнүүдые баталалга хадаа Хитадай ба Советскэ Союзай агууехэ арадуудай үндэһэн интересүүд дээрэһээ эшэ абана, энэмнай Хитадай ба Советскэ Союзай хоорондын ахадүүгэй хани барисаанай ба хэтын хани харилсаанай гэршэ тэмдэг мүн. Договор ба Хэлсээнүүдые баталалга хадаа Генералиссимус Сталинай политикаар үлариддагдаг Советскэ Союзай зүгһөө хитад арадай революционно хэрэгтэ халуун туһаламжын тодо гэршэ мүн. Хитадай ба Советскэ Союзай энэ нигта, үнэн зүрхэнэй хани харилсаан гүн ехэ удхашанартай байһандань, Зүүн зүгэй, мүн бүхы дэлхэйн арадуудай эб найрамдалай ба үнэн зүб хэрэгтэнь туйлай ехэ нүлөө үзүүлхэ ба үрэнүүдтэй байлгадань ямаршье ажал һэжэг байха ёһогүй.

Манай хоёр гүрэнүүдэй хоорондын агууехэ хани барисаан Октябрьска Социалистическэ революциһаа хойшо батажаһан байна. Гэхэ зуура, империализмын ба Хитадай контрреволюционно правительство хадаа бидэнэй хоорондо сэашадаа хани харилсаа байгуулха ябадалда һаад хэһэн байгаа. Хитад арадай илалтань оршон байдалые үндэһөөрнь хубилгаба. Хитад арад Түрүүлэгшэ Мао Цзе-дунай хүтэлбэри доро ябажа, Хитадай Арадай Республика тогтоогоо, гайхамшаг ехэ нэгэдэл хангаһан гүрэн байгуулаа. Энэ ушар хадаа манай агууехэ хоёр гүрэнэй хоорондо үнэн зүрхэнэй хани харилсаа бэелүүлхэ арга боломжо олгобо. Генералиссимус Сталин ба Түрүүлэгшэ Мао Цзе-дунай уулзажа, һанал бодолнуудаа зүбшэлсэһэнэй ашаар, түс арга боломжомнай бодото хэрэг болгогдон, Хитадай ба Советскэ Союзай хоорондын союз ба харилсан туһалалсаха ябадал мүнөө Договорто гар табилгаар баталхагдаа. Американска империализмаар толгойлогдожо байгаа империалистическэ блок болбол манай арадуудай хоорондын хани барисаае һандаргаха гэжэ али болохоор һэдэһэн байха юм, теэд тэдэ муухай һэдэлгэнүүдынь бүримүһэн буруу һүрөө.

Хитадай ба Советскэ Союзай хоорондын Договор ба Хэлсээнүүд хадаа шэнээр урган мандажа байгаа Хитадай Арадай Республикада онсо шухала удхашанартай. Энэ Договор ба Хэлсээнүүд хадаа бидэ гансааран бэшэбди гэжэ, Хитадай экономикые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ ябадалда туһалха байха гэжэ ойлгон мэдэлгэдэнь хитад арадта туһалхань лабтай. Хитадай Чанчуньска түмэр зам, Порт-Артур болон Дальний тухайда Хитадай ба Советскэ Союзай хоорондо баталагдаһан Хэлсээн, Хитадта кредит үгэхэ тухай Хэлсээн, тэрэшэлэн Маньчжурида байгаа японско үмсэтэдһөө абтаһан зөөриие түлбэригүйгөөр Хитадай Правительстводо Советскэ Правительствын үгэхэ тухай бэшэгүүдые абалсалга, Пекиндэ байһан сэрэгэй городок гэдэгэй гэр байрануудые түлөөһэгүйгөөр үгэхэ тухай бэшэгүүдые абалсалга хадаа Советскэ Правительствын ба Генералиссимус Сталинай зүгһөө агууехэ хани барисаанай хандалгын гэршэ мүн. Энэ хадаа хитад арадай дунда агүүехэ дэбжэлтэ үүсхэхэнь лабтай.

Энэ агууехэ хани барисаанай түлөө Генералиссимус Сталинда ба Советскэ Правительстводо хитад арадай үмэнэһөө баясхалан хүргэхыемни зүбшөөрыт.

Хитад ба Советскэ Союз болбол эб найрамдалай, үнэн зүб хэрэгэй ба бүгэдэниитын аюулгүй байдалай аша туһада зорюулан нигта хани харилсаа бэелүүлжэ байна. Энэ хани харилсаамнай Хитадай ба Советскэ Союзай арадуудай интересүүдһээ гадна, мүн эб найрамдал ба үнэн зүб хэрэгые үнэтэйлэ болодог, Зүүн зүгэй ба бүхы дэлхэйн арадуудай интересүүдые элирхэйлэн харуулна. Бидэнэй баталһан Договор ба Хэлсээнүүд Хитадай ба Советскэ Союзай арадуудһаа гадна, мүн бүхы дэлхэйн прогрессивнэ хүн түрэлтэнөөр дэмжэгдэхэ гэжэ этигэнэб. Империалистнууд ба дайн үүдхэгшэд лэ түс Договорто ба Хэлсээнүүдтэ зэбүүрхэлтэйгээр хандаха.

700 миллион шахуу хүн зонтой Хитадай ба Советскэ Союзай арадуудай нэгэдэн жагсалга хадаа илагдашагүй ехэ хүсэн мүн.

Хитадай ба Советскэ Союзай хоорондохи хэтын хани барисаан ба хэтын хани харилсал мандаха болтогой!

Гравюраша В. Корецкиин зураһан плакат («Искусство» гэжэ хэблэл) ТАСС-эй фотохронико.

НҮХЭР И. В. СТАЛИНДА АМАРШАЛГАНУУД

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһанай ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай гражданинууд, гүрэнэй, ниитын организацинууд ба хилын саанахи элдэб нюурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ерэжэ үргэлжэлһөөр.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда бүхы зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалгануудые хүргэбэ:

Ленинградска «Электропульт» заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Бакинска Газово трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Зүүн-Урдахи түмэр замай Балашов станциин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Павлодар городой хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэд:

«Южуралуглеразведка» гэжэ Чкаловска геолого-разведочна трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Кемскэ далайн портын ба Кемско-Лоухска моторно-загаһабарилгын станциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллективүүд;

Барнаульска аппаратурно-механическа заводой хүдэлмэришэд. инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

«Ермак» ба «Русь» гэжэ суднонуудай экипажуудай личнэ состав:

Шахта городой № 5 талханай заводой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшад;

Пензенскэ областиин, «Красный Октябрь» гэжэ сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Куйбышевска областиин Тимашевска сахарна комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Балтийска техфлодой Севернэ районой хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Харьковска аппаратно-радиаторна заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Аютинска шахтоуправлениин шахтернууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Калининай нэрэмжэтэ Краснодарска арһанай заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Саратовска авто-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Днепровско электродно заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

«Ленинградодежда» трестын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Алтайска барилгын трестын хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд ба албахаагшад;

Ленинградска түсэблэлгын институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

«Новосибуголь» трестын Ордынска леспромхозой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Московско химическэ нарин технологиин институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав ба албахаагшад;

Ногиной нэрэмжэтэ Московско оймһоной фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Ростокинска камвольно-үйлэдбэрилгын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, ба албахаагшад;

ССР Союзай гадаадын худалдаа наймаанай институдай студентнүүд, профессорнүүд ба багшанар, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Липецкэ оёдолой фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Мичуринск городой хэлхеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

«Кривбассруда» трестын Ильичын нэрэмжэтэ шахтоуправлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Клайпедска целлюлозно-саарһанай комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

СССР-эй загаһанай промышленностиин Министерствын, Ростов-на-Донудахи загаһанай заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Кемеровскэ областиин, Осинники городой, № 4 шахтын шахтернууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Азербайджанска ССР-эй Ленкоранска сайн фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Баруун түмэр замай Молодечно станциин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Киев городой болбосон барилгын Управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Румынидахи советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд;

Нюдэнэй үбшэнүүдэй Ленинградска научно-шэнжэлэлгын институдай сотруднигуудай коллектив;

Эстонско ССР-эй Тартумаска уездын «Лахерана» гэжэ колхозой гэшүүд;

Львовско ветеринарна институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Саратовска областиин «Соцземледелие» гэжэ совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшадай коллектив;

Одесскэ областиин, Красно-Окнянска МТС-эй трактористнууд, комбайнернууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Саратовска областиин «Александровский» гэжэ совхозой хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

ВЦСПС-эй Бердскэ туберкулезно санаториин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Читинскэ областиин, Калганска МТС-эй хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшадай коллектив;

Вильнюс городой Центральна телеграфын хүдэлмэрилэгшэд;

«Социалистический Донбасс» газетын редакциин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

Иркутска горно округой Управлениин хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив;

«Запорожсталь» гэжэ Ленинэй орденто металлургическа заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Петровскиин нэрэмжэтэ Херсонско локомобильна заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Кемеровскэ областиин «Капитальная—1» гэжэ шахтын шахтёрнууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Костопольско обозно заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Тамбовско 1-дэхи хирпиисын заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд ба албахаагшад;

Харьков городой Картонажно-белово фабрикын хүдэлмэришэд, албахаагшад, инженернүүд ба техникүүд;

«Беллакорд» гэжэ Рижскэ граммпластинкануудай заводой хүдэлмэришэд инженернүүд, техникүүд ба албахаагшадай коллектив;

Сахалинска областиин, Невельскэ загаһанай портын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Нефтяной промышленностиин Ленинградска механическа заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Курска областиин, «Изоплита» гэжэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Фархадска гидроэлектростанциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Швециин залуушуулай коммунистическэ союзай Центральна Комитет;

Швеци, Гетеборг городой полиграфическа промышленностиин хүдэлмэришэдэй коммунистическэ организаци;

Саратовска тамхинай-махоркын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Харьковска кинофабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Фрунзын нэрэмжэтэ Крымскэ гүрэнэй педагогическа ба багшанарай институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав;

Ушинскиин нэрэмжэтэ Тамбовскэ педагогическа училищиин һурагшад, багшанар ба албахаагшад;

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Кировскэ гүрэнэй пединститудай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Хүдөө ажахын экономикын Ростовско научно-шэнжэлэлгын институдай научна сотруднигууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Советскэ худалдаа наймаанай Харьковска институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай составай коллектив;

Курска гүрэнэй пединститудай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

СОВЕТСКЭ АРАДАЙ КАНДИДАДУУД

ЛАТВИЙСКА ССР

Главлесбуммашай Рижскэ механическа заводой коллектив һунгуулиин Рижскэ хүдөөгэй округһоо Союзай Соведэй депутадта кандидадаар Рижскэ районой ажалшадай депутадуудай Соведэй түрүүлэгшэ **Вильгельм Янович Лайвиниие** дэбжүүлээ.

«Автоэлектроприбор» заводой коллектив һунгуулиин Пролетарска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Рижскэ мяханай комбинадай цехын начальник **Вероника Кондратьевна Зариниие** дэбжүүлээ.

«Старс» заводой коллектив һунгуулиин Московско округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Рижскэ вагон бүтээлгын заводой директор **Карл Эдвардович Кавалерсые** дэбжүүлээ.

Вальмиерска мяханай комбинадай коллектив һунгуулиин Вальмиерска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар «Циня» гэжэ республиканска газетын редактор **Карл Мартынович Озолиниие** дэбжүүлээ.

КИРГИЗСКЭ ССР

Таласс городой багшанар һунгуулиин Таласска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар медицинскэ институдай директор, СССР-эй медицинскэ наукануудай Академиин гэшүүн-корреспондент **Иса Коноевич Ахунбаевые** дэбжүүлээ.

«Кок-Янгак» руднигай «Капитальная» штольниин горнягууд һунгуулиин Джалал-Абадска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар № 40 шахтын алдарта забойщик **Каримберды Сарыковые** дэбжүүлээ.

ЭСТОНСКО ССР

«Ууэ Метса» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Хаапсалуска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Эстониин ЛКСМ-эй ЦК-гэй секретарь **Борис Степанович Толбастые** дэбжүүлээ.

Ярваканди заводой шэл бүтээгшэд һунгуулиин Харьюска баруун округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Эстонско ССР-эй профессиональна союзуудай Соведэй түрүүлэгшэ **Леонхард Адович Иллисониие** дэбжүүлээ.

«Эсти мотор» заводой коллектив һунгуулиин Пярнуска городской округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Тыстамаска һургуулиин директор **Вольдемар Карлович Ояе** дэбжүүлээ.

«Новый путь» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд ба Тормаска МТС-эй коллектив һунгуулиин Дыгеваска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар «Новый путь» колхозой түрүүлэгшэ **Освальд Янович Ансипые** дэбжүүлээ.

КАРЕЛО-ФИНСКЭ ССР

Петрозаводско хилээмэнэй комбинадай коллектив һунгуулиин Зарецка округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Петрозаводско № 9 һургуулиин багша **Елена Васильевна Васильевае** дэбжүүлээ.

Олонецкэ районой «Искра» гэжэ хүдөө ажахын артелиин колхознигууд һунгуулиин Олонецкэ округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар колхозой сорт шалгаха участогай эрхилэгшэ **Петр Тимофеевич А**[illegible]**типовые** дэбжүүлээ.

«Победа» гэжэ совхозой коллектив һунгуулиин Питкярантска округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Москвадахи партиин дээдэ һургуулиин һурагша **Павел Степанович Прокконениие** дэбжүүлээ.

Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха hунгуулиин
№ 24 Иркутска округ

Иосиф Виссарионович СТАЛИНИИЕ Вячеслав Михайлович МОЛОТОВЫЕ Георгий Максимилианович МАЛЕНКОВЫЕ ба Марк Борисович МИТИНИИЕ

Национальностьнуудай Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Бурят-Монголой педагогическа ба багшанарай институдай коллектив дэбжүүлбэ

...йндэрэй ёhоор шэмэглэгдэhэн ...ова зал соо Бурят-Монголой ...агогическа ба багшанарай ин...удай студентнүүд, багшанар, ...лмэришэд ба албахаагшад ...арба. Тэдэнэр хадаа СССР-эй ...ховно Соведэй депутадуудта ...идадуудые дэбжүүлхын тулада ... суглараhан байна.

...ндэлэлэй президиумдэ ...П(б)-гэй ЦК-гэй Политбюро ... И. В. Сталин түрүүтэйгээр ...эмэ альгаташалган доро hун...аба.

...епутадуудта кандидадуудые ...үүлхын тулада түрүүшын үгэ ...итудай директор Е. А. Рампи... абаба.

—Бидэнниие коммунизм тээшэ ...лжэ ябаhан манай агуу ехэ ...дь нүхэр Иосиф Виссарионович ...иниие СССР-эй Верховно Со... Национальностьнуудай Сове... депутадта кандидадаар дэб...хые дурадханаб, — гэжэ ну... Рампилова хэлэбэ.

...углаанда хабаадагшад тэрэнэй ...халые үни удаан замхашагүй ...аташалгаар угтаба.

...рибунада институдай студентка В. Заикина гараба. СССР-эй ...ховно Соведэй депутадта кан...даар Иосиф Виссарионович ...иниие дэбжүүлхэ гэhэн дурал... халуунаар дэмжээд, тэрэ ...ол сэсэн мэргэн эсэгэдээ со... вэлуушуулай инаг дуратай ...н сэхэ байhан тухай сэдьхэл ...өмөөр хэлэбэ.

Нүхэр Сталинай нэрэ хадаа ...эртэ илангаяа хүндэтэй бай...хадааб гахэдэ, нүхэр Сталин ... эсэгэ, эрхим нүхэр ба анха... багша мүн. Манай ороной ...шуул өөhэдыгөө сталинска ...шуул гээшэбди гэжэ тон ехэ ...олтойгоор нэрэлдэг.

...эр Сталин болбол советскэ ... үетэниие инаг дуратайгаар ...үүлдэг. Хамаг бүхы юумэн...энэр өөрынгөө инаг эсэгын ...лые хаража байдагбди.

...Р-эй Верховно Соведэй На...льностьнуудай Соведэй де... кандидадаар инаг Иосиф ...рионович Сталиниие дэб... гэhэн дурадхалые үшөө ... үнэн зүрхэнhөө дэмжэнэб.

... соо нэрьемэ альгаташалган ...о, бултадаа хүл дээрээ бо...

...ань партийнабэшэ доцент ... Абрамов үгэ абаба. Тэрэ ха...укын агуу ехэ корифей ну... Сталин тухай хэлээ.

—Советскэ хүнүүд ба бүхы оронуудай ажалшадай түрүү түлөөлэгшэд болбол нүхэр Сталинай зохёолнуудhаа hургаал абадаг, хүдэлмэришэн ангиин, коммунизмын илалтын түлөө тэмсэлэй шэнэ хүсэ абадаг, — гэжэ нүхэр Абрамов хэлэбэ. Тэрэ болбол СССР-эй Верховно Соведэй депутадта бүгэдэ арадай түрүүшын кандидадаар хүн түрэлтэнэй агуу ехэ гени нүхэр Сталиниие дэбжүүлхэ гэhэн дурадхалые халуунаар дэмжэбэ.

4-дэхи курсын студент Г. Я. Гомозов трибунада гаража, үгэ хэлэбэ. Тэрэ болбол Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха hунгуулиин № 24 Иркутска округhоо депутадта кандидадаар нүхэр Сталинай үнэн соратник Вячеслав Михайлович Молотовые дэбжүүлхэ гэжэ тэндэ байгшадай халуун альгаташалган доро дурадхаба.

—Дэлхэй дээрэ түрүүшын социалистическэ гүрэниие байгуулгада нүхэр Молотовой харуулhан туйлай ехэ аша габьяань бүхы советскэ арадта мэдээтэй, — гэжэ нүхэр Гомозов хэлэбэ. — Нүхэр Молотов хадаа манай арадта ехээр дурлагдадаг ба хүндэлэгдэдэг байна.

Нүхэр Гомозовой дурадхалые М. Е. Ермолов дэмжэбэ. Тэрэ болбол ажалшадай зол жаргалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ, ленинско - сталинска тухэлэй гайхамшагта ехэ хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Молотов тухай хэлээ.

Удаань студент И. А. Батудаев үгэ абаба. Нүхэр Батудаев хадаа СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар большевистскэ партиин элитэ ехэ ажал-ябуулагша ба нүхэр Сталинай ойрын соратник Георгий Максимилианович Маленковые дэбжүүлхэ гэhэн дурадхал оруулба. Энэ дурадхалыень суглаанда байгшад удаан үргэлжэлhэн альгаташалгаар угтаа.

Г. М. Маленковой кандидатурые доцент Г. И. Упхонов халуунаар дэмжээ.

Партийнабэшэ доцент И. Л. Чагин үгэ хэлэбэ. Тэрэ болбол СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха hунгуулиин № 24 Иркутска округhоо депутадта кандидадаар советскэ ехэ эрдэмтэн, философско наукануудай доктор, академик Марк Борисович Митиниие дэбжүүлхэ гэжэ дурадхаба. Нүхэр Чагин болбол саарhа зөөгшэhөө академик хүрэтэрөө ургаhан нүхэр Митинэй ажабайдалай зам тухай тэндэ байгшадта хэлэжэ үгэбэ.

Институдай багша И. М. Занданов трибунада гараба. Тэрэ болбол СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар советскэ элитэ эрдэмтэн ба олониитын ажал-ябуулагша, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гэшүүн, политическэ ба научна эрдэм тарааха Бүхэсоюзна Общеcтвын түрүүлэгшын орлогшо, философско наукануудай доктор, академик Марк Борисович Митиниие дэбжүүлхэ гэhэн дурадхал халуунаар дэмжээ.

—Маркс—Энгельс—Ленинэй институдай директор байхадаа академик Митин болбол ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хүтэлбэри доро марксизм-ленинизмын классигуудай научна баялигуудые шудалха ба хэблэн тунхаглаха талаар ехэ ба шухала хүдэлмэри хэhэн байна. Научна элитэ ехэ ажал-ябуулгынгаа түлөө нүхэр Митин Сталинска шангай лауреадай үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө юм.

Нүхэд Чагин ба Занданов гэгшэдэй дурадхалые философско наукануудай кандидат Е. М. Вейцман дэмжэбэ. «Академик Митин болбол ехэхэн философ мүн, тэрэ хадаа идеологическа фронт дээрэхи шанга тэмсэлтэй холбоотой шухала асуудалнуудые өөрынгөө зохёолнуудта шэнжэлдэг, — гэжэ Е. М. Вейцман хэлэбэ. — Нүхэр Митин хадаа марксистско-ленинскэ теориин дайсадтай эдэбхитэйгээр тэмсэдэг юм. Академик Митин болбол залуу философско кадрнуудые hургаха, Ленин—Сталинай партида үнэн сэхээр тэдэниие хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа табидаг байна. Би өөрөө академик Митинтэй хэдэ дахин уулзаhан, лекциинь шагнаhан байнаб».

Суглаан болбол Национальностьнуудай Соведэй депутадуудта кандидадуудаар Иосиф Виссарионович Сталиниие, Вячеслав Михайлович Молотовые, Георгий Максимилианович Маленковые ба Марк Борисович Митиниие дэбжүүлхэ ба hунгуулиин № 24 Иркутска округто баллотировалагдахаар зүбшөөлөө үгэхыень тэдэниие гуйха гэжэ тогтоогоо.

Суглаанда хабаадагшад нүхэр Сталинда амаршалгын телеграммые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаба.

„МЕХАНЛИТ" заводто

...литическэ угаа ехэ дэбжэлтын ... байдалда «Механлит» за... хүдэлмэришэд, албахаагшад ...женерно-техническэ хүдэлмэ...шэдэй суглаан үнгэрөө.

...егай түрүүн механическа це... начальнигай орлогшо нүхэр ... үгэ абаба. Тэрэ иигэжэ хэ...

...ациональностьнуудай Сове...гаха hунгуулиин № 24 Ир... округhоо СССР-эй Верхов...оведэй депутадта кандида...арадуудай агуу ехэ вождь ба ... Ленинэй хэрэгые үнэн сэ...үргэлжэлүүлэгшэ, дэлхэй дээ...эн демократическа Консти... зохёогшо Иосиф Виссарио... Сталиниие манай коллекти...гhөө дэбжүүлхэ гэжэ дурад...

...эр Басовай энэ дурадхал ...аан альга ташалгаар угтаг...hүүлээрнь механическа цехын ...ь—стахановец нүхэр Панью...гэ абажа, нүхэр Басовай ду...лые үнэн зүрхэнhөө дэмжээ.

... суглаан халаа СССР-эй ...вно Соведэй Националь...нуудай Соведтэ hунгаха hун...ин № 24 Иркутска округhоо ...-эй Верховно Соведэй депу... кандидадаар манай бүхы ...нуудые эмхидхагшэ ба зо...лагша Иосиф Виссарионо... Сталиниие «Механлит» заводой коллективhээ дэбжүүлхэ ба тус округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйха гэжэ нэгэн hаналаар тогтооhон байна.

Трибуна дээрэ заводой главна инженер нүхэр Марин гараба. Тэрэ хадаа Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай багшанар, студентнүүд, хүдэлмэрилэгшэдэй Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха hунгуулиин № 24 Иркутска округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар академик, философско наукануудай доктор, Сталинска шангай лауреат Марк Борисович Митиниие дэбжүүлхэ гэhэн дурадхалые дэмжэе гэжэ уряалба.

—Марк Борисович Митин,—гэжэ нүхэр Марин эхилээд, иигэжэ саашань хэлэбэ —1901 ондо Житомир городто түрэhэн байна. 13 наhатайдаа Житомир городой банкын рассыльнаар хүдэлмэрилжэ эхилhэн юм. Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революци манай ороной ажалшадта ажал хэхэ ба эрдэм шудалха үргэн эрхэ үгэhэн байна. Тиимэhээнь нүхэр Митин научна ажал-ябуулагша болоо. 1939 онhоо 1944 он хүрэтэр ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс — Энгельс — Ленинэй институдай директорээр хүдэлмэрилөө. Тиихэ зуураа, (1945 он хүрэтэр) «Большевик» журналай редколлегиин гэшүүн байhан юм. 1941 онhоо 1946 он хүрэтэр СССР-эй наукануудай Академиин Президиумэй гэшүүн, 1947 онhоо мүнөө хүрэтэр политическэ ба научна эрдэм ухааниие дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна общеcтвын түрүүлэгшын орлогшоор хүдэлмэрилнэ.

Нүхэр Митиниие депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэhэн дурадхалые дэмжэhэн үгэ техническэ шалгалтын таhагай начальник нүхэр Дранжевская ба бусад хэлэhэн байна.

Сугларагшад болбол нэгэн дуугаар Марк Борисович Митиндэ амаршалгын ба тус округто баллотировалагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйhан телеграмма эльгээхэ гэжэ шиидээ. Тиихэдэ Союзай Соведтэ hунгаха hунгуулиин № 356 Улан-Удын городской округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Александр Васильевич Кудрявцевые ба Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха hунгуулиин № 436 Улан-Удын хүдөөгэй округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Дмитрий Николаевич Ягодиниие дэбжүүлхэ гэhэн олониитын организацинуудай хамтын суглаанай дурадхалнуудые дэмжэхэ гэжэ тогтообо.

СТАЛИН—МАНАЙ ЗОЛ ЖАРГАЛ

...еталлоширпотреб» заводой ...тивэй суглаан болоо. Зав... түрүүлэгшэ нүхэр Левша ...өөгээд, заводой дирек...эр Сытовто үгэ үгэбэ.

...дэнэр советскэ арадууд ... Сталинай хүтэлбэри доро ...төө зол жаргалые бай...ди. Эгээл тиимэhээ СССР-...ховно Соведэй депутадта ... кандидадаар агуу ехэ вождь ба багша Иосиф Виссарионович Сталиниие дэбжүүлнэб. — гэжэ нүхэр Сытовой хэлэхэдэ нэрьемэ альгаташалган болоно. Энэ дурадхалые үгэ хэлэhэн хэдэн нүхэд халуунаар дэмжээ.

Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха hунгуулиин № 24 Иркутска округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Марк Борисович Митиниие, Союзай Соведтэ hунгаха hунгуулиин № 356 Улан-Удын городской округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар нүхэр Александр Васильевич Кудрявцевые болон Национальностьнуудай Соведтэ паровозо-бүтээлгын заводой суута стахановец Евгений Григорьевич Курочкиниие дэбжүүлхэ гэhэн дурадхалнуудые халуунаар дэмжэбэ.

ЛЕНИНГРАД. «Кинап» гэжэ заводой коллектив Сталинска шангай лауреат, техническэ наукануудай доктор Б. Р. Лазаренко гэгшэтэй хамта электрическэ ошоор металлнуудай газаа талые хатуужуулха аппарадуудые зохёогоод, бүтээн гаргажа эхилhэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой түрүү хүдэлмэришэд монтажник К. П. Закруткин (зүүн гарhаа), хабсаруулагша В. О. Тэфф гэгшэд шэнэ аппарадуудые хабсаргажа байнад.

ТАСС-эй фотохронико.

ТОБШО hОНИНУУД

◆ **Эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.** Кяхтын аймагай арадай сүүдэй ба прокуратурын агитаторнууд Васильева, Жевлахова хоёр өөhэдынгөө участогууд дээрэ гаража, hунгагшадые hунгалтануудай тухай Дуриимтэй, мүн В. И. Ленинэй ба И. В. Сталинай биографинуудтай танилсуулна.

◆ **«Советскэ засагай ээлжээтэ зорилгонууд»** гэжэ В. И. Ленинэй зохёол бурят-монгол хэлэн дээрэ хэблэгдэжэ, худалдаанда гаргагдаба.

◆ **Грамота абаба.** Мухаршэбэрэй аймагай «Улаан-туяа» колхозой комсомолецууд үнгэрэгшэ хабарай тарилгые эрхимээр үнгэргэлсэhэнэй түлөө ВЛКСМ-эй Обкомой хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байгаа. Hаяхан тэдэнэртэ грамотанууд барюулагдаба.

◆ **Түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.** Сосново-Озерскдохи Укырска сельпогой хилээмэнэй магазин худалдаанайнгаа январь hарын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ.

◆ **Уранhайханай самодеятельностиин харалга.** Гүрэнэй Бурят-Монголой филармониин байшанда Городской районой уранhайханай самодеятельностиин харалга боловбо. Харалгада багшанарай байшангай, хэлхээ холбооной Управлениин ба промкооперацинуудай Управлениин уранhайханай самодеятельностьнуудай коллективүүд хабаадалсаа.

◆ **70345 түхэригэй шүүбэринүүд түлэгдэбэ.** Хэжэнгын аймагай центральна касса 1949 он соо гүрэнэй бүхы урьhаламжануудаар шүүгдэhэн 70345 түхэриг мүнгэ урьhаламжа баригшадта түлэбэ.

Политическэ хүдэлмэридэ хэн тойбо татанаб

* * *

„Б.-М. Үнэнэй" тусхай корреспондентhээ

* * *

«Бурят-Монголой Үнэн» газетын редакцида Заиграйн аймагай Дээдэ-Илькын сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин тон муу хүдэлмэри тухай бэшэг ерэhэн байгаа. Тэрэ бэшэг соо хэлэгдэhэн баримтануудые шалгажа үзэхэдэ бултадаа зүб байхаhаа гадна, хэдэн олон дутагдалнууд шэнээр элирүүлэгдээ.

* * *

Манай агуу ехэ Эхэ ороной арадууд СССР-эй Верховно Соведтэ эрхим хүбүүд басагадаа hунгахаяа бэлэдхэжэ байна. Энэ түүхэтэ үдэртэ бэлэдхэл хаа хаанагүй, үдэршье hүнишье ябуулагдана.

Гэхэтэй хамта, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой центртэ ёhон жэн. Энэ статьягай авторай тэндэ ошохоhоо hунгуулиин участогай, агитпунктын, колхозой правлениин гэрнүүд бултадаа сүүргэтэй байба. Тэдэнэй хэзээ, хэнээршье нээгдэхыень мэдэхэ хүн үгы. Агитпунктые даагша нүхэр С. Цыдендамбаев (правлениин түрүүлэгшэ) үмсэдөө барижа байhан гэрэйнгээ модо шэрэжэ байнхай. Hунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Д. Дармаев (парторганизациин секретарь) гэртээ амаржа хэбтэбэ.

Уданшьегүй тэдэнэр бидэнэй ерэhэн тухай дуулаад, правлениидээ ерэбэд.

—Манай парторганизаци 8 хүнhөө бүридэнэ. Комсомольско организацимнай 26 гэшүүдтэй. Тиихэдэ 14 агитаторнууд бии, — гэжэ нүхэр Дармаев хэлэнэ.

Теэд, энэ ехэхэн хүсэнэй мүнөө үедэ ямар ажал хэжэ байhан тухай тодорхойгоор юушье хэлэжэ шадахагүй байба. «СССР-эй Верховно Соведтэ hунгалтануудые хэхэ тухай Дурим» зондоо ойлгуулнабди» гэжэ мэдүүлбэшье hаань, хэдэн олон колхознигууд (илангаяа, Тарбагатай нютагтахи бригадынхид) «бидэнтэй хэншье хөөрэлдөөгүй» гэбэ.

Колхозой центртэшье, малажалай фермэ, гүүртэнүүдтэшье харуулан ойлгуулха агитаци эмхидхэгдээгүй байна. Харин, правлениин гэр соо ород хэлэн дээрэ хэблэгдэhэн hунгалтануудые хэхэ тухай Дурим тон гансаараа халагданхай. Тиихэдэ, эндэ hунгагшадай списогууд бии. Тус списогууд нютагай соведэй тамгагүй ба хэнэйшье гар табилгагүй байна. Иимэ хайша хэрэгээр хандаhанhаань боложо зарим hунгагшад списогтэ оруулагдаагүй.

Hунгуулиин участково комиссиин ажаллаха ёhотой гэртэ (уншалгын байшан байhан гэр) орообобди. Тэндэ шэрой зомгоодhон хоёрhоо бэшэ юушье үгы. «Hунгуулиин кабинануудые түхеэржэ дүүргээд, иимэ болоhобди» гэжэ Дармаев ноёшорhоноо баларуулха hэдэлгэ гаргана. Hунгалтануудта хабаатай, советскэ демократи, сталинска конституци тушаа ба бусад номууд энэ колхоздо олдохогүй юм.

Эгээл иимэ байдалтай танилсаад байхадаа партийно-комсомольско организацинууд, агитаторнууд юу хэнэб гэжэ гайхабабди.

Hунгалтын кампаниин эхилhэн үедэ агитаторнуудай семинарые оройдоо нэгэн дахин үнгэрэгээд партийна организаци политическэ бүхы хүдэлмэрнээ хинаарлажа хёо. Агитаторнуудай юу хэжэ байhаниие шалгадаггүй, агитпунктые агитационно хүдэлмэриин гуламта болгохо гэжэ оройдоо оролдодоггүй байба. Январиин 30-да (hунгалтануудые хэхэ тухай Указай гараhаар 20 хоноод байхада) тус парторганизациин тооhоото hунгуулиин суглаан болоhон аад, hунгалтануудта бэлэдхэлэй тон хангалтагүйгөөр ябажа байhан тухай тэндэ хэлсэгдээгүй. Тэндэ парторганизациин секретарь Дармаевай хүдэлмэридэхи дутуу дунданууд ехээр шүүмжэлэгдээ байгаа. Теэд, нүхэр Дармаев тэрэ шүүмжэлэлhээ ямаршье тобшолол хэнгүйгөөр, дутагдалнууд болон алдуунуудаа улам пужэрөөжэ байна. Үдэр бүхэндэ шахуу хэжэ ажалгүй, архи уудаг, амаржа хэбтэдэг хэбээрээ.

Ханын газетэ 1950 он соо нэгэшье дахин гаргагдаагүй. «Дайшалхы хуудаhанууд» мүн лэ үгы. Колхознигуудай дунда социалистическэ мүрысөөн 1950 оной эхилhээр эмхидхэгдээгүй байна.

Агитаторнуудта хэрэгтэй литературын үгы байхын хажуугаар газетэ журналнуудшье абтаагүй байшоо. Бурят хэлэ бэшэг мэдэхэ 200 гаран колхознигуудай нэгэниишье «Бурят-Монголой Үнэн» газетэ захяагүй. Нютагай hургуули, фельдшерскэ пункт, уншалгын байшан, правлени — бултадаа «Б. М. Үнэн» газетэ абанагүй.

Олониитын дунда политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэриин ябуулагдадаггүй шахуу дээрээ колхозойнь ажахы бирагайгаар урганагүй. Адуу мал үсхэбэрилхэ түсэб дүүргэгдэнэгүй. Хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ үрhэн сэбэрлэгдээгүй байна. Ажалай бүридхэл бусайданги ба ехээр унжагайруулагданхай.

Дээрэ хэлэгдэhэн дээрэhээ Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо, политическэ хүдэлмэри тоогдоногүй, СССР-эй Верховно Соведтэ hунгаха hунгалтада бэлэдхэл тон хангалтагүй ябуулагдана гэжэ тобшологдоно. Тиимэhээнь, ВКП(б)-гэй Заиграйн айком нэрлэгдэгшэ парторганизациин хүдэлмэриие ВКП(б)-гэй областной комитедэй VII пленумэй шиидхэбэриин эрилтын ёhоор эрид hайжаруулха хэмжээ абаха бээз гэжэ найдагдана.

Д. Гунзынов.

hунгалтада бэлэдхэл

Ахын аймагта

1. „Улаан Шарза" колхоздохи агитпункт

ОРЛИК. (Радиогоор абтаба). «Улаан Шарза» колхозой дэргэдэхи hунгуулиин участогай агитпунктые комсомолка Цырендоржиева даадаг. Тус агитпункт лозунгууд, плакадууд ба зурагуудаар үзэсхэлэн гоёор шэмэгдэhэн байха юм.

Эндэ hунгалта тухай ном ба брошюранууд элбэг олон. Hунгагшад ном, журнал болон газетэнүүдые ходоодоо уншажа байдаг.

Агитаторнуудай семинар хоёр удаа үнгэргэгдөө. Энэ колхозой 8 комсомолецууд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр hунгагшадай дунда 5-hаа 8 хүрэтэр занятинуудые үнгэргөө. Агитаторнууд Алунова, Цыбденов, Дамшаева гэгшэд илангаяа hайнаар хүдэлмэрилнэ.

2. Филармониин артистнуудай концертнүүд

СССР-эй Верховно Соведтэ hунгаха hунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, Бурят-Монголой Гүрэнэй филармониин концертнэ бригада (хүтэлбэрилэгшэнь артист Кондрашкин) Ахын аймагай арад зондо гоё hайхан концертнүүдые харуулба. Концертын программада ород ба бурят-монгол арадай дуунууд, танцанууд олон.

РСФСР-эй габьяата артист Таров, артист Хоборков гэгшэдэй дуунуудые арад зон илангаяа ехээр hонирхоо. Артист Хамаганов флейт дээрэ hайнаар наадаа. Артистнууд Перинова, Кондрашкин арадуудай хэдэн олон танцануудые hайнаар гүйсэдхөө.

Энэ бригада аймагай бүхы колхозуудта концертнүүдые харуулаа.

Лх. Булгутов.

320 комсомолецууд—агитаторнууд

ССР Союзай Верховно Соведтэ hунгаха hунгалтануудта бэлэдхэлдэ Улан-Удын Городской районой комсомолецууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Hунгалтануудай үдэрые ажалай үндэр амжалтаар угтахын түлөө стахановска вахтада хамта 312 комсомолецууд жагсаад, үндэр үндэр амжалтануудые туйлажа байна.

Гүрэнэй типографиин (комитедэйнь секретарь нүхэр Попов) комсомолецууд нүхэд Отсупа, Непомнящих гэгшэд үдэр бүриингөө нормые 180 — 200 процент дүүргэнэ. Маслобазын комсомолец — залуу бондарь Болонев февралиин түрүүшын 10 үдэр соо hарынгаа даалгабариие 100 процент дүүргэбэ.

Союзтехрадиогой комсомолецууд hунгуулиин № 9, № 10 участогуудта радиоприемнигуудые тодхожо, фотомонтажуудые хэжэ үгөө. Тэрэшэлэн Городской электростанциин комсомольско организациин секретарь нүхэр Ерёменкын хүтэлбэреэр залуу hунгагшадай вечернүүд үнгэргэгдэнэ. Hүүлшын вечер дээрэ «Советскэ засаг залуушуулда юу үгөөб» гэhэн темээр элидхэл хэгдэhэн ба уранhайханай самодеятельностиин кружогойхидой хүсөөр hонирхолтой концерт табигдаhан байна.

Мүнөө район дотор комсомолецуудhаа бүридэhэн уранhайханай самодеятельностиин 24 коллективүүд хүдэлмэрилнэ. Эдэнэр бүхы хүдэлмэреэ hунгагшадые культурнаар хангалгада зорюулна.

Районой hунгагшадай дунда 320 түрүү комсомолецууд агитаторнуудаар хүдэлмэрилнэ. Гүрэнэй банкын комсомолецууд нүхэд Веригo, Погодаева, Титова гэгшэд даажа байгаа участогуудайнгаа hунгагшадтай «Советскэ граждан нинуудай эрхэ ба үялгануүд», «Hунгалтануудай Дурим» гэхэ мэтын темэнүүдээр 4—5 хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэhэн байна.

Hаеын үдэрнүүдтэ комсомолецууд — физкультурнигууд дүтын аймагуудай колхозуудта санаар гаража, агитпунктнуудай хүдэлмэридэ туhа хүргэхэ, колхознигуудай дунда hунгалтанууд тушаа элидхэлнүүд ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхөөр бэлэдхэжэ байна.

А. Рантин,
ВЛКСМ-эй Городской райкомой секретарь.

Залуу hунгагшадай вечер

Улан-Удэ городой пионернүүдэй Ордоной дэргэдэхи агитпункт залуу hунгагшадай вечер үнгэргэбэ. Республикын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгые эрхилхэ управлениин начальнигай орлогшо нүхэр Стужин «Советскэ залуушуулай моральна шэнжэ шанар тухай» гэhэн лекци тэндэ уншаба.

Hүүлээрынь, промкооперацинуудай Управлениин уранhайханай самодеятельностиин коллектив залуу hунгагшадта концерт харуулаа.

Н. Хорошунова.

Һунгалтануудай хүндэлэлдэ

Республикын түмэрзамайхид, модошод уялгануудаа һайнаар дүүргэнэ

* * *

Модошодой эршэтэй ажал

Шулуутайн леспромхоздо ажаллажа байгаа, Бичурын аймагай Гушадай сомоной колхозуудай сезоннигууд ССР Союзай Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудай үдэрые ажалай амжалтаар угтахын түлөө бүхы хүсөө элсүүлжэ байна.

Куйбышевай нэрэмжэтэ колхозой модошод бригадир нүхэр Савельевэй хүтэлбэреэр модо отололгоёоо ниин хада дүүргээд, модо шэрэхэ сезонно түсэбөө 90 процент хүргэбэ.

Түрүү стахановецууд нүхэд Ткачев, Иванов ба бусад сезон соо хэхэ даалгабаряа январиин 24-дэ амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур модо шэрэжэ байна.

Мүн Кагановичын ба Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай модошод мартын 10 хүрэтэр модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэбүүдээ сүм дүүргэгдэһэн уялгаяа саг болзор сооно дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

Комсомолецууд Сампил Будаев, Михаил Япенко, Д. Федоров гэгшэд модо шэрэлгэ дээрэ нормоёо ходоо 120—130 процент дүүргэнэ.

Д. Аюров.

МОСКОВСКО ОБЛАСТЬ. Куйбышевай нэрэмжэтэ Коломенско паровозо-бүтээлгын заводой коллектив үнгэрһэн жэлые ажалай алдарта амжалтануудаар тэмдэглэбэ. Коломенецууд хадаа 1800 тонно металл, 2500 тонно түлишэ, 1,5 миллион киловат-час электроэнерги алмахабди гэжэ нүхэр И. В. Сталинда уялга үгөөд, тэрэнээ үлүүлэн дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 5 миллион түхэригэй нөөсэлгэ хэгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: стахановец А. Л. Самохвалов паровоз хабсаруулгын цехтэ 20 гаран жэл хүдэлмэрилнэ. Январиин түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилээд, энэ нүхэр халаан соогоо 2-һоо доошо бэшэ нормо дүүргэнэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Түмэрзамайхидай амжалта

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын отделениинхид СССР-эй Верховно Советдэ һунгалтануудай хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэарадай хүдэлөөндэ хабаадалсаха зуураа, Иркутскын ба Хилокско отделенинүүдэй транспортнигуудые социалистическэ мүрысөөндэ урин юм.

Тус мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө түмэрзамайхидай дунда шанга тэмсэл ябуулагдажа байна.

Зүүн-Сибириин түмэр зам дээрэ түрүүлэн ябажа байгаа Улан-Удэ станциин паровозно депогой коллективүүд толотомо амжалтануудые туйлажа байна. Депогой подъёмочно цехын хүдэлмэришэд мастер нүхэр Горлачевой шадабаритай хүтэлбэреэр паровозуудые заһабарилха январиингаа даалгабарие нэгэ локомотиваар үлүүлэн дүүргээ. Февралиин түрүүшын үдэрһөө эхилжэ слесарьнүүд нүхэд Шевченко, Евсеев, Колдунов ба бусад халаан бүхэндөө 3—4 нормо дүүргэнэ.

Тэрэшэлэн депогой шудхалгын цехын шудхалаашад Трофимов, Аверина, Шульгин гэгшэд шэн зоригто ажалаараа үйлэдбэриингөө бүтээсые хоёр дахин дээшэлүүлжэ, гансахан эрхим һайн шанартай продукци бүтээн гаргаа. Тиин, үнгэрэгшэ арбан хоног соо февралиингаа даалгабарие 70 гаран процент дүүргэһэн байна.

Отделениин түмэрзамайхидай омогорхол болоһон машинистнуудтабанзуутан Щербаков, Ловушкин, Смирнов ба бусадай бригаданууд стахановска вахтада жагсаһанһаа хойшо үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн байбашье һаань, хүсэтэ паровозуудайнгаа ябасые улам хурдадхахын түлөө бүхы шадабари мэргэжэлээ гаргана. Үнгэрэгшэ һарада эдэнэр хүндэ ашаатай 497 составуудые шэрэжэ, арадай ажахыда хэрэглэгдэхэ тон ехэ ашаа хэрэгтэй газарнуудтань хүргэһэн байна. Мүн энэ үе соо эдэ стахановецууд дүршэлтэй хүдэлмэриингөө ашаар 700 тонно шулуун нүүрһэ арбилаа.

Һаяхан, машинист нүхэр Смирновой стахановска бригада түргэн ябадалай рейс хэжэ, Мысовая станциһаа Улан-Удэ станци ерэхэ составые графигһаа нэгэ часаар урид асарба.

М. Толкач.

Улаан тугта хүртэбэ

Улан-Удын маслобазын коллектив һунгалтын урда тээхи үдэрнүүдтэ социалистическэ мүрысөөнэй долгиие бүри үргэдхэжэ байна.

Базын коллектив үнгэрэгшэ январь һарада хамаг хүсэеэ элсүүлэн ажаллаһанайнгаа ашаар горьтойхон амжалта туйлаба. 546.000 түхэригэй олон сортын тоһонуудые үйлэдбэрилхэ түсэбтэй байгаа һаа, 1 194.634 түхэригэй шоколадна, шарлуулһан ба бусад сортын тоһонуудые үйлэдбэрилөө. Игэжэ һарынгаа программые 218 процент дүүргэһэн байха юм.

Иимэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө тус базынхид үсэгэлдэр городской райгүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй райкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэбэ.

Мүнөө тоһо хайлуулгын цехын стахановецууд нүхэд Гнеушева, Зубакина, Толмакова гэгшэд үдэр бүриингөө нормые 200 процент дүүргэнэ.

„Рыбак" колхозойхид түрүүлнэ

«Бурмонголлес» трестын Итанцинска леспромхозой модошод нүхэр Сталинда эльгээһэн бэшэг соо абаһан уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө бүри шангадхаба.

Леспромхозой «Кома» гэжэ участогай (начальнигынь нүхэр Веселов) коллектив модо бэлэдхэлгээр январь һарынгаа түсэбые 110 процент дүүргээ һэн. Эндэ Кабанскын аймагай «Рыбак» колхозой сезоннигууд үндэр бүтээсэтэ ажалаараа түрүү һуури эзэлэн ябана. Эдэнэр модо бэлэдхэхэ сезонно түсэбөө дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур хэдэн арбаад кубометр модо бэлэдхэжэ байна.

Нүхэр Понкратовай хүтэлбэрилдэг электро-хюреөшэдэй бригада мүн лэ һайн амжалтануудые туйлана, үдэр бүхэндэ нормоёо 40 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ. Түрүү стахановецууд нүхэд Ананьин, Хаимулин ба бусад халаан бүхэндөө 5 кубометрын орондо 10 кубометр һайн шанартай модо бэлэдхэнэ.

К. Скворцов.

8.700 хэһэг шпала

«Бурмонголлес» трестын модоной комбинадуудай коллективүүд һунгалтануудай хүндэлэлдэ Эхэ орондоо элбэг ехээр хэрэгсэлэй молонуудые бэлэдхэхын түлөө эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэд.

Онохойн модоной комбинадай хүдэлмэришэд (директорынь нүхэр Газизов) үнгэрэгшэ һарада урда урдынхиһаа амжалтатайгаар хүдэлмэрилөө. Тиин, захагүй уужам оронойнгоо холын нютагуудые харилсуулдаг түмэр замда шухала хэрэгтэй 8.700 хэһэг шпала январь һарада түсэбһөө гадуур бэлдэбэ.

Д. Очиржапов.

Улан-Удын хүдэлмэришэ залуушуулай үдэшын № 1 дунда һургуулида городой олонхи предприятинуудай хэдэн арбаад залуу хүдэлмэришэд һуралсана. Тэдэнэр хүдэлмэриһөө таһарангүйгөөр өөһэдынгөө эрдэм болбосоролые дээшэлүүлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус һургуулиин 10-дахи классай һурагшад занятидаа. Түрүүшын зэргэдэ отличнигууд нүхэд Ченкеров (зүүн гарһаа), Меркушев гэгшэд һууна.

З. Веснинагай фото.

Фельетон

Ноёхоной нэрэ гутаагша

Солхоовынь оложорхёод,
Согтоод ябахадам юуштэбши,—

гэһэн дуу дуулаһан хүнэй дарбиганаһан хахир абяан арюун Ноёхоной һүниин агаар дорьбооно. Һүүлээрынь «ой-й-г! ойг! гэжэ тэрэ хүн үни удаан бөөлжэнэ хэбэртэй.

— Эх! Шамайе даа мээл... Биликтуев даа мээл... алаха шадалтайһаа үни алажархиха һэм,— гэжэ байжа хараана. Гэнтэ үгэнь зэдэлдэхэеэ болижо иигэнэ:

— «Большевик» колхозой зоотехник нэтэрээ хадаа нэтэрээ, Биликтуевай доодо урал һэтэрээ хадаа һэтэрээ. Хамаагүй...

Харанхыгаар нюураа халхалжа, харгыдаа хараал сасан ябаһан энэ хүн бидэнэртэ тэрэ һүни танигдаагүй һэн. Үглөөдэрынь уулзаһан хүн бүхэмнай тэрэ хүнэй нэрэ обогые дурдажа, шоо үзэдэг байгаа.

— Аа даа! Галсан Гармаевһаа бэшэ хэн ха һэм даа. Галзууртараа архидаад, гарайнгаа зохолоо гаргаха аргаяа бэдэржэ ябаа ааб даа. Һаяхан колхозник Биликтуевай уралай һэтэртэр сохёо һэн... Ягаа бэрхэ уулзашоогүйбта, — гэлсээ һэн.

Игэжэ олондо орхигдоһон, зондо гологдоһон Галсан Гармаев үглөө үдэрыншье тэлэрээгүй байжа, һогтуу соогуураа иимэ үгэнүүдые хэлэжэ хэбтэнэ:

— Би яһала культурна хүнби. Архидана, дошхорно гэлсээшэд— хүсэжэ ядаад хусаашад гээшэ. Эдэ гарнуудаа элээгээ, холоогоогүйшье һаа, энээхэн нютагтаа эгээл шухала хүнүүдэйнь нэгэн гээшэб. Шадамар зоотехник хадаа шанга шадалтай болооб. 30-аад хонитойб. Үглөө мүнөө үнеэднишье арбаад толгой болохо, — гэжэ амяа даруулаад, улам эбдүүсэн, хии агаар һабардан байжа үргэлжэлүүлбэ:

— Колхозой нэгэ һайн амбаарые газаагаа асаржа табяаб. Шадаал гээшэб. Тэрэшье хадаа зөөрил даа. Гахай морин хоёрни гайгүйхэн һайн бай-бай... байратай...

Гэнтэ Галсан Гармаев анирагүй болоод, утаар шуухирна. Тиихэдэнь аманһаань архиин үнэр хангалтана. Тэрээнһээ үни хада Октябрьска революциин дүлэндэ шаташаһан капитализмын үжэнги буриин үнэр танар сорьёлно. Энэ үнэрынь Ноёхоной арюун агаар гутаана.

Д. Гунзынов.

АЖАЛШАДАЙ ГОМОДОЛНУУДТА АНХАРАЛТАЙГААР ХАНДАХА

Селькорнуудай сигналнууд

ХОМХОЙ НАЙМААШАД

Курумканай аймпотребсоюзай складта асарагдаһан зарим эд бараанууд хуули бусаар наймаалагдана.

Нёдондо жэлдэ фактураар эльгээгдэһэн 100 метр тюль, 50 метр клеёнко магазинда гараагүй. Эдэниие аймпотребсоюзайхид правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Жаркой түрүүтэй өөһэд хоорондоо хубаажа абаһан байна.

Мүн сахар, һам, ситец, трико гэхэ мэтын үнэгүй сэнтэй бүдүүд ба бусад үргэн хэрэглэлэй бараанууд Курумканда дуталдана.

Е. Цыренова.

РАДИО ХҮЛЕЭҺЭЭР

Түнхэнэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоз үшөө 1948 онһоо радиотой болохо гэжэ шиидэһэн аад, мүнөө хүрэтэр радио узел барижа шадаагүй байһаар. Радиогой лини татахын тулада бэлэдхэһэн столбнуудынь мүнөө болоходо түлишэ болгогдошоһон байха юм.

Эдэ баримтанууд хадаа колхозуудые радиотой болгохо тухай ВКП(б)-гэй Обкомой VI пленумэй тогтоолые бэелүүлхын түлөө колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй тэмсэдэггүй байһые гэршэлнэ. Теэд колхознигуудынь радиотой болохоёо ехээр хүлеэһээр.

В. Дальбинов.

КОЛХОЗНИГУУДТА КИНО ХАРУУЛНАГҮЙ

Мухаршэбэрэй аймагай Сутайн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэ кино харуулхаяа киномеханигай ерэхэдэнь, колхозой түрүүлэгшэ Цыдыпов, парторганизациин секретарь Цыбенов гэгшэд «түлэхэ мүнгэгүйбди» гээд, киномеханигые һөөргэнь бусаажархидаг зантай.

Гадна, энэ колхоздо улаан булан бии аад, хододоо хүйтэн байдаг. Эндэ газетэ, журналнуудшье байдаггүй..

Б. Бадмаев.

ГУРИМГҮЙ ЯБАДАЛ

ПВЗ-гэй культурын байшан дотор кинокартинануудые харуулжа байха үедэ тус байшангай фойе соо танца боложо, оркестрын абяан шангаар ханхинаад, зал соо кино хаража байһан хүнүүдтэ һаад ушаруулдаг.

Иимэ ушарые саашадаа болюулха шухала.

С. Черненко.

САЛИН ХҮЛҺЭ ҺААТУУЛНА

Закаменай аймагай кинофикациин таһаг хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө салин хүлһые саг болзор соонь түлэнгүй хододоо 2—3 һараар һаатуулдаг байха юм. 1949 оной салин хүлһэ абаагүй хүнүүд бии юм,

П. Анучин.

РЕДАКЦИҺАА: Хүдэлмэришэд-хүдөө бэшэгшэдэй дээрэ толилогдоһон бэшэгүүд хадаа ажалшадай материальна ба культурна эрилтэнүүдтэ хойрогоор хандадаг баримтануудай зарим нютагуудта үшөөл байдагыень гэршэлнэ.

Редакци болбол энээниие тэсэшэгүй дээрэ тоолохо зуураа, эдэ сигналнуудаар тэдэ нютагуудай партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдана.

ОРОЛДОСОТОЙ АЖАЛАЙ ҮРЭ

*

Багшын хүдэлмэриин дүй дүршэлһөө

* *

Манай социалистическэ орон дотор ажал бүхэн хүндэтэй. Ажал хадаа алдар солын, нэрэ түрын, шан габьягай, баатаршалгын хэрэг болонхой. Тиихэдэ урган ябаа эдир залуушуулые эрдэм номдо һургадаг, коммунистическээр хүмүүжүүлдэг советскэ багшын ажалынь илангаяа ехэ хүндэтэй, харюусалгатай, арюун һайхан, нангин хэрэг мүн.

Коммунистическэ парти, советскэ правительство, арадуудай инаг вождь агуухэ Сталин хадаа советскэ багшанар тухай, тэдэнэй ажал хүдэлмэри болон ажаһуудал тухай айхабтар ехэ анхаралтаа хандуулна. Манай эдир залуушуулые хүмүүжүүлэн, олон удаан жэл соо оролдосотой һайнаар ажаллаһан багшанар хадаа советскэ правительствын ордену уд ба медальнуудаар шагнагдана. Мүн эрхим түрүүшүүлдэ габьяата багшын үндэр нэрэзэргэ олгогдодог байна.

Тэрэшэлэн манай ороной олон түмэн ажалшад советскэ багшанарые бүгэдэниитын хүндэлэл ба анхаралаар хүреэлдэг. Зааһан предмедээ үхибүүдтэ гүнзэгыгөөр ойлгуулдаг, эдир багашуулда энхэрэлтэй зохидоор ба эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг, үхибүүдые эрдэм номдо һургахатаяа хамта, мүн коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлдэг, шадамар бэрхэ багшанар хадаа арад зоной дунда алдаршадаг, суурхадаг байна. Иимэ багшанарта үхибүүдшье ехэ дуратай байдаг.

Иимэ багшанарай нэгэниинь Любовь Карловна Корнакова мүн. Любовь Карловна эхин һургуулида багшалжа захалһаар хори гаран жэл болоо. Энэ үе соо нүхэр Корнакова хэдэн олон багашуулые номдо һургажа, эрдэм наука шудалха замда гаргаһан байха юм. Эхин һургуулида нүхэр Корнаковада заалгаһан шабинарынь: В. Н. Горностаева, Л. Н. Железнякова, Л. Л. Сухонов гэгшэд багшанар болоод, мүнөө Любовь Карловнатайгаа хамта нэгэ һургуулида ажаллажа байна. Нүхэр Корнаковагай хүндэтэ ажалайнь үрэ энэ бшуу.

Любовь Карловна 1937 онһоо хойшо таһалдуугүй Улан-Удын ПВЗ-гэй һургуулинуудта хүдэлмэрилжэ байна. Мүнөө № 110 һургуулиин һуралсалай талые даагша байха зуураа, 4-дэхи «А» классай багшаар ажаллана. Нүхэр Корнаковагай заажа байһан энэ класстань 50 шахуу һурагшад һурадаг юм. Эдэнэрынь бултадаа шахуу хангалтатайгаар һурана. Мүн 18 һурагшадынь хододоо «4» ба «5» гэһэн сэгнэлтэнүүдые абадаг. Мүнөө һуралсалай жэлэй хоёрдохи хахадые эхилээд байхадаа, Любовь Карловна болбол һуралсалдаа гээгдэдэг багашуултай тусгаар занятинуудые эмхидхэжэ, бүхы һурагшадайнгаа һайнаар һураха ябадалые туйлаха гэһэн зорилго урдаа табинхай.

Энэ хадаа хүнгэн хэрэг бэшэ. Тингэбэшье, нүхэр Корнакова урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха байһандаа лаб найдана.

Нүхэр Корнаковагай даадаг класс соонь аяар 46 һурагшадай һурадагшье һаань, Любовь Карловна хадаа һурагша бүхэнэй абари зан, арга шадабари болон дутуу дундануудые мэдээд, үхибүүн бүхэндэ эльдин зохидоор, инаг дулаахаһаар хандаха зуураа, эрилтэ ехэтэй байдаг юм. Класстаа гараһан юумэеэ гэртээ дабтажа үзөөд, үгтэһэн даалгабаряа гэртээ дүүргээд ерэхыень һурагша бүхэнһөө эридэг, теэд һурагшадыншье багшынгаа даалгабарие заатагүй дүүргэдэг байна.

Нүхэр Корнакова шэнэ материал заажа эхилхынгээ урда тээ түрүүн үзэһэн асуудалнууд тухайнь һурагшадта хуряангыгаар ба тодо һонороор хөөрэжэ үгөөд, тэрэнээ хэрзэргэ ойлгоһон тухайнь һурагшадһаа асуудаг, мүн дутуу ойлгоһон зүйлнүүдыень үргэнөөр тодорхойлон тайлбарилжа үгэдэг байха юм.

Тэрэшэлэн шэнэ материалнуудые заахадань хэрэгтэй хамаг бүхы зүйлнүүдые нүхэр Корнакова эртээнһээ бүрин бэлэдхэдэг, үхибүүдтэ ойлгосотой болгохын тулада шухала материалнуудые шадамар бэрхээр хэрэглэдэг байна. Любовь Карловна һурагшадтаа тус тустань хандажа, зааһан материалаа һурагша бүхэндөө ойлгуулхые оролдодог, ойлгуулжа шададагшье байна.

Ц. Цибудеев.

СТУДЕНТНЭР-ЭРХ… АГИТАТОРНУУД

Доржи Банзаровай нэрэм… багшанарай институдай студ… нэр СССР-эй Верховно Сов… һунгаха һунгалтануудта бэл… хэ ябадалда эдэбхитэйгээр ха… далсана.

76 студентнэр агитаторнуу… хүдэлмэрилжэ байха юм. Т… нэрэй 50-ниинь участогууд д… ба 26-ниинь институдайнгаа п… пануудта хүдэлмэрилнэд.

Историческа факультедэй 4… хи курсын студентка Маша… «СССР-эй Верховно Советдэ һ… гаха һунгалтануудые хэхэ ту… Дүрим», «И. В. Сталинай био… фи», «Сталинска Конституц… хай» 11 хөөрэлдөө үнгэргөөд… на.

Комсомолецуудай воскресник

Мухаршэбэрэй аймагай «Ул… туяа» колхозой комсомолец… СССР-эй Верховно Советдэ һ… гаха һунгалтануудтай дашар… дуулан воскресник эмхидхэбэ. … дэнэр хабарай тарилгын үедэ … зогенераторта хэрэглэгдэхэ 25 … га түлеэ рамата хюреөгэй дэрг… асаржа буулгаһан байна.

Д. Дашипило…

Холын гүүртэдэ радиоприёмник

Хориин аймагай «Пламя» … хозой Малый ба Дабаата гэжэ… зарнуудта байһан малажа… гүүртэнүүдтэ радиоприёмни… тодхогдобо. Түрэл Москваһаа … лэгдэһэн Эхэ орон доторхи … һониннуудые малшад шагнадаг… лоо.

Б. Намжило…

Хэлхеэ холбоонойхидто туһалагшанар

Һунгалтануудта бэлэдхэлэй … үнгэргэлгын үедэ хэлхеэ холбо… хүдэлмэрилэгшэдэй үүргэнь … ехэ. Энээниие хараадаа аб… Мухаршэбэрэй комсомольско о… низацинууд 42 комсомолецуу… телефонно-телеграфна ли… хойноһоо хаража байхаар т… ба.

П. Дем…

Бурят-Монголой эрх… шатаршын амжалт…

Байгша оной февралиин 1… Горький городто шатарай та… РСФСР-эй түрүү һуури эзэл… финальна турнир үнгэргэ… байна. Тэрэ турнирта Бурят-… голой республикаһаа Юрий … пошников хабаадалсана. Тэрэ… даа Новосибирскдэ болоһон … нирта түрүүшын һуури эз… юм.

РСФСР-эй түрүү һуури эз… гын финальна турнирта 13 … таршад наадана. Тэрэ … гроссмейстер Болеславский, … тын мастернууд Аронин, Ка… шэд бии.

Түрүүшын турта Юрий Ша… ников гроссмейстер Болесла… тай уулзаа. Тиихэдээ грос… стер Болеславские шүүһэ… на.

Мотоциклистнэр аймагу… мордобо

ВЛКСМ-эй Бурят-Мон… Обком ба Улан-Удын авто… клуб һунгуулиин кампанитай … шарамдуулан, мото гүйлгэ э… хэбэ. Февралиин 15-да … Удын Советүүдэй Байшангай … май дээрэһээ 14 мотоцикли… Улан-Удэ—Сэлэнгын МТС, … Удэ—Мухаршэбэр, Улан-У… Заиграй гэһэн маршрудта… замда мордобо. Тэдэнэр ду… дагша аймагуудай партийна, … ветскэ организацинуудай С… эй Верховно Советдэ һу… һунгалтануудай урда тээхи … тэ-политическэ хүдэлмэри я… гадань туһалха байна.

СҮҮД

Аборт хэгшэд хэһээгдэбэ

Мухаршэбэрэй аймагай ар… сүүд болбол аймагай больн… медицинскэ сестранууд б… Л. Г. Томилова, Л. Ф. Шоло… ба больницын хубсаһа уг… П. И. Арзамасова гэгшэдэй … хэрэгые хаража үзэбэ. Тэдэнэр… бол больницын аборт хэдэг ин… мент хулгайлжа абаад, ху… угаадаг байра соо түрэхэ эх… нүүдтэ аборт хэдэг байһан б…

Сүүд болбол Л. Г. Томило… жэлээр, Л. Ф. Шолоховае 5 … лээр ба П. И. Арзамасовае … лэй болзортойгоор ажалай … заларуулгын лагерьта хааха … сүүдлэбэ.

А. Ха…

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСА…

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн), ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52: пропаганды и агитации—7-65; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02235. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.